Magyar Kurir

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BETSBÖL *Szeredán* 18. *Novemberben* 1789.

Külsö-orszdgi Tudósitdsok.

Auſtr. Belgium. Majd minden külsö és belsö Ujság Levelekben ezen Tudósitáſt olvashatjúk ſzóról ſzóra: „ A' zenebonának azon veſzedelmes ſzikrája, melly már régtöl fogva a' hammú alatt füſteleg, valóságos lángra gyúladott, és midön az Auſtriai ház, ezen 1789-dik eſztendöben a' maga külsö ellenségein tsak nem az irigységig győzedelmeskedett vólna, ezen veſzedelmes belsö tüz egéſz *Kat. Belgiumat* el-boritotta. El-boritott ezen a' réſzen ſok nemzeteket és Birodalombélieket, ugy, hogy az az

elöre látott *Europai* tüz, mellyet már ezelött egy néhány eſztendökkel képzelnek vala némely elöre látó Politikuſok, tsak nem egéſz erejében kezdett ſok hellyeken veſzedelemmel fenyegetve ſüſtölögni. Mi lehet egy nagyobb oſtora az Iſtennek, mint a' Hazafiak között való belsö háború, hól az ugyan azon egy teſtet formált tagok hartzolnak egy más ellen! mi lehet veſzedelmesebbb? mint az, a' midön a' Hazafi Hazafinak véribeu keveri fegyverét! Bóldog Iſten! Brabántziában éget már ezen tüz. — Brédából Okt. 21-dikén az iratik: „Az itt közel *Tzundertben* lévö Belgiumi fegyveres Hazafiak 23-dikban eggy Kurirt vévén, dél-után meg máſt; étzakának idején meg indulának, és más-nap a' *Tilborg*, *Oſterhout*, *Hilvatenbeck*, *Gimekenben* és más körül belöl fekvökkel edgyeſitvén magokat, fegyveres Sergekre oſzlának, meg indulának az Auſt. Brabántziának ſzélei-felé, és innen egy fertály óra nyira meg-állának, a' magok pártütö záſzlóikat, mely igen gazdag, és edgyik-felöl Oroſzlányt arannyal ki-varva, más felöl az *Antverpiai* tzimert ezüstel varva hordozza magán, ſzélnek botsátották, *Hoogſtráten*-felé indúlának, hól még 600 ſzálláson lévö pártütö fegyveres Hazafiakat magokhoz vévén, midön itt az egéſz Sereg 3300 gyült vólna, dél-után *Turnhoutba* menének és 10 hadi-foglyokat viſznek vala magokkal. Már délutánni 10 órakor

Lier

(*) Cuncta priuſtentanda, ſed immedicabile vulnus
Enſe recindendum eſt, ne parts ſincera trahatur.
Ovidius.

Lier várossát meg-vevék és meg-szállák, Még eddig ezen sereg semmi. Tsászári sergekre nem akadott vala. A' Lakasok nem hogy ellent állottanak vólna, hanem titkos örömet láttatnak vala mutatni. — 26-dikban meg-halja a' hirt azon pártot ütött Sereg, mely *Hoog-Castelben* vala, hogy a' Tsászári sergek közellittenek Gen. *Sröder* alatt, melyre *Turnhoutba* húzá magát, hól más napra tsatára kerüle a' dolog. Azok a' Tudósitások, mellyeket mi vettünk azt irják, hogy a' tsata nem tsak az, hogy 4 egész órákig tarta, hanem a' zenebonás Pártütőknek tökélletes győzedelmet-is irnak s. t. Azokban a' Hellyekben, hól a' Pártütők bé-szállottanak, minden Ts. K. zászlóka-, fegyvereket, tzimereket el-szedtenek, és ezek hellyébe a' Brabántziai tzimert tették; parantsolatot függesztettenek-ki, hogy a' Tsászári rendeléseknek engedelmeskedni senki meg-ne probálja: szörnyüség ez!!! a' *Commertziumat* fel-szaboditották. s. t. — *Hága 2. Nov.* „ A' Brabántziai Pártot-ütöttek a' Brabántziai Kantzelláriust *Crumpipen* Urat a' maga Várából *Lillóból* el-fogták, és fogva vitték a' Hollándiai *Flándriának Húlst* nevü várossába, hól fogva tartatik. — — *Brüszszel* 31. *Okt.* „ Tegnap minden Pártütők ellen ki-rendeltetett Ts. K. Sergek meg-mozdulának, a' múlt étzaka 18 foglyok hozatának ide; *de Ursel* Hertzegné hadi örizet alatt vagyon. 27-dikben, éppen midőn a' Rébellisek ellen mozduló serget kezéhez akarná venni Gen. *Dalton*, azt a' Stafétát veszi, hogy *Lilló* várát megint viszsza-foglalták, 28 Pártütöket abban a' szempillantásban fel-aggattanak, 800-an pedig a' tsata-piattzán maradtanak. Gen.

Sröder 3000 katonákkal egyenesen *Turnhoutba* bément, minekelötte ki-nyomozta vólna, hogy van ott a' dolog, és midön itt a' Piatzon Sergét rendbe szedné, az el bujt fegyveres Pártütök mindenfelöl tüzelni kezdvén népére, 4 Tiszteket, és mint egy 90 katonáit el lövék, és a' Generálnak magának-is lovát el-ejték. Midön a' katonák ezen vétetlen történeten meg-keseredtek vólna, egy vér-feredö támoda itten; a' 2 részről több mint 1000 embernek omlék-ki vére, és az egész város a' katonáknak prédául adaték-által; másnap pedig a' város hammuvá tételték; nem külömben *Vestmünster*, *Minderkout* és *Maylen* nevü faluk hammuvá égetteténeknek. — *Mastrikt.* 3. *Nov.* Az innen jött Tudósitások azt mondják, hogy Okt 27-dikén 4000 Ts. K. katonák, a' *Bender*, *Klerfé* és *Ligné* Sergéböl, és 200 Draganyosok *Sröder* alatt 6 ágyukkal, a' *Turnhoutban* lévö 3200 rébellisek ellen menvén, a' Pártütök Generál-Lájdinántja *Mesch* ugy el-sántzolta vala már elöre a' maga népét, hogy *Sródernek* nagy kárával kelletett vólna innen viszsza-térni. Itt a' tsata reggeli 7 órától fogva délutánni 1 óráig tartott. *Sröder* el-vesztét sergéböl 97 embert, 5 Tisz. teket, 4 ágyut, 4 lovat, 1 Gránátéros Kapitányt *Klerfétöl*, 1 Adjutántot és 74 köz-emberek fogságba estenek. A' Rébellisek közzül el esett 9; de a' *Turnhoutbéli* Lakósok e' mellett sok kárt vallottanak; mert a' házokban 23 lakost kaptanak halva, és az uttzán 10-et, mely uttza 122 halottakkal vala béteritve. A' *Sröder* sergével 1 szekér kötélt, 5 Hohérokat mondanak hogy vólt, de ezen szomorú

tör-

történet tsak 3 rébelliſeknek lehetet ſzolgálatjokra, kiket fel-akaſztának. Az *Antverpiai* és *Menkheli* Püſpökök-is itt vagynak. — *Menkhel* 4-*dik Nov.* „ *Gentben* 16-ezerre gyült a' fegyveres Pártütöknek ſzámok. Az itt lévö katonák a' Kaſzármákba zárták magokat, mellyek a' Rébelliſektöl körül-vétettek és oſtromaltatnak. A' Brüſzſzeli Kapuk bé-zárattattaknak iratnak. Gróf *Duzás*, G. *Lannoy*, és G. *Eſpánger* fogva vagynak. Itt azt beſzéllik, hogy külömbb külömbb Ts. Sergek hagynák-el a' magok záſzlójokat, és a' Pártütökhez állanának. — *Lingnét* és az ö Titoknakja, mint Státus' fogjai az *Antverpiai* várba vitettettenek; a' mondatik, hogy ö a' Belgiumi és Lüttikhi Hertzegségbéli zenebonát öſzve-akarta tsirizelni. Annyit már igaznak mondanak, hogy a' Hollándiai Hertzegnek ezen öſzve-tsirizelni akart Tartományok' Kormánnya, a' Rébelliſektöl, által akart adatni. Többet hallúnk rövid idön; addig hidjük-is, ne-is a' hireket!!!

Hazánkbéli Hadi-Történetek.

Orſovának meg-vételéröl még ſemmi bizonyoſt nem tudunk; de azt tudjúk, hogy ezen hónapnak 3-dikán hozzá kezdettenek a' tüzes oſtromhoz; tehát eddig bizonyoson *Laudoné Orſova.* Az *Allion* hegyéröl jött Tudóſitáſok azt jelentik, hogy *Ferentz* fö Hertzeg Feldm. B. *Laudon* és *Kollorédó* az *Allion* hegyén Sátorban vagynak.

Erdélyböl, a' Szebeni Ujságból ezt a' Tudóſitáſt vettük: „ Az Oláh-orſzágból vett tsalhatatlan Tudóſitáſok-ſzerint H. *Kóburg* a' maga egéſz hadi-

teſtével

teſtével meg-mozdúlt; és a' *Bukoreſti* útban vagyon, és talám eddig oda meg-is érkezet. Ezen Hertzeg már a' *Román*-felé való útban vala, hogy téli ſzállásba ſzáljon, midön ötet egy véletlen érkezett *Kurir* viſzſza-téritté. Az iratik, hogy midön *Mauroyéni* a' miéinknek érkezéſekröl hirt vett vólna, elhagyá *Bukorcſtet* és eggy ide 5 mért-földnyire, a' Duna-mellett lévö váratskába voná magát, olly meg-határozáſsal, hogy mihelyt a' miéink *Bukoreſtet* meg-ſzálják, a' Dunán által-mennyen és menedék-hellyet kereſsen magának. Az iratik, hogy a' mi népünk olly ſok eleségbéli dolgokat talált Oláhorſzágban, hogy ezek az egéſz Télen böven bé-érik vele. — H. *Kóburgnak* ſegittségére az Erdélyben *Braſsó* körül fekvö katonaság-is mozdúl-bé Oláhorſzágba, és meg-ſzálják a' határ-ſzélekhez közelebb lévö falukat. — „ Éppen abban az idöben, midön H. *Kóburg* Oláh-orſzágnak nagyobb réſzét, az az Foksántól fogva egéſzſzen az *Ólt* vizéig elfoglalná, az Erdélyi fö Vezér H. *Hohenlohé* is a' *Krájovai* kerületet meg-ſzállotta; azt a' réſzét t. i. Oláh-orſzágnak, mely Erdélyhez tartozik, és a' *Veres-toronyi* és *Vulkáni* Paſsuſokon lévö Sergekkel bé-mazdúlt. Az elsö Oláh Seregnek Obeſtere *Krai* Ur, Ki a' *Vulkáni* Paſsusnál az elöl-menö Serget vezérlette, ezen elöl-menö-ſereggel már *Krájovában* vagyon, mely ezen Kerületnek fö Városſa. Holnap mozdúlnak azok a' Sergek, mellyek eddig a' *Veres-toronynál* valának, *Kinéni*-felé, hogy *Rimniket*, *Oknát* és a' körül-lévö hellyeket meg-ſzálják. Hólnapután követi ezeket maga-is H. *Hohenlohé*, és

Nov. 6-dikáig minden bé-rendelt Sergeinknek Oláh-orſzágban kelletik lenni. Ezen *Szebeni* Tudóſitáſok-ból a' tettzik-ki, hogy H. *Kóburg* és H. *Hohenlohé* a' Télen Oláh-orſzágban telelnek ſergeikkel, Tava-ſzig pedig tsak alig ha a' Békeſséghez nem nyúl-nak; mivel a' tovább lévö környülállâſok minden-felöl azt jovosolják. — Nagy dolgokkal terhes az idö, és *Europa* Kiss-aſzſzony ! !

Páris. Okt. 31. „ A' mi moſtani környülálláſaink-is majd eggy más útra fognak kerülni; mert némely Tartományok, u. m. *Dauphinia*, *Normándia* és *Pro-vence* a' moſtani környül-állâſok ellen békételenked-nek. Ezek a' magok Deputátuſsaikat már Párisból viſzſza-hivták; mivel *Páris* városſa minden más Tar-tományokon uralkodni akar; mely végre bizonyo-son egy Hazafiak között való háborura kerekedik. — A' *Sárdinini* Király fegyverre kéſzül, és már 16-ezer népe kéſzen áll, hogy a' *Dauphinébélieknek* ſegittségül légyen. — A' *Spanyol* Király 40-ezerböl álló Serget von öſzve itt a' ſzéleken.

Berlin 27. *Okt.* „ A' mi Sasunk minden-felöl békeſség ſzerzönek hivatik ſegittségül. A' Svédek ſzüntelen ſzorongatják a' mi Kabinétunkat; a' Len-gyelek ſohajtozva panaſzalkodnak, hogy a' Muſz-ka a' maga Orſzág-foglalásaival el-ſzakaſztja öket a' Portától. Az alsó Német-orſzági Lárma a' mi ſegittségünkre várakozik — minden nap jönek a' ſok Kurirak a' mi fö Városunkba ſegittségért, és köz-ben-járót keresni. Az Oroſz Követ tegnap ſokáig tanátskozott *Finkenſtáin* Urral, minekutánna tegnap elött egy Kurir érkezett vólna *Pétersburgból*, ki

nálúnk

nálunk nagy érzékenységet láttatott okozni. Mi minden pertzentésre kéſzen vagyunk ; de azonban reméljük, hogy ezen tél az egéſz háborút jó rendbe hozza. — A' *Lüthik*-felé indúlt 10-ezer Pruſzſzus katona az útban parantsolatat vett, hogy áljon-meg, 's meg-is állott; az okát ezután tudjúk-meg. — Némely Levelekben az iratik, hogy *Sröder* Vezér Belgiumban Hivatalából nyugodalomra tétetett vólna, a' Komendérazó pedig ſebet kapott vólna.

Az Allion *hegyéröl* : „ Minekutánna az *Orsova* oſtromlására, F. M. L. G. *Vartenslében* alatt ki-rendelt hadi-teſt *Orſova* eleibe meg-érkezett vólna Okt. 24-dikén, és az *Allion* hegyét el-foglalta vólna, még azon napon 1 Oláh Seregbéli Kapitány és egy más Kapit. egy Doboſsal és egy fejér záſzlóval a' Várnak fel-kérésére küldetének. A' Törökök ezen Követekre 2 ágyu és mintegy 20 flinta lövéſeket tevének; kik erre kéntelenittetének magokat valamenyire viſzſza-húzni. De midön a' fejér záſzlót ujjalag ki függeſztették, és dobot ütének, végre el-jövének némely Törökök, közölebb ſzollitták öket, és a' partig vezeték. Itt el-jöve egy *Aga* más tiſztelkedő Törökökkel, el-vevék töllek a' Levelet, hogy a' Vár' Komendánsához vigyék, addig pedig a' *Deputátuſokat* Kávéval és pipával tractálák. A' Basának tsak ez vala felelete, hogy 24 óra alatt iráſsal felel; addig pedig ki-kéri magának, hogy ſemmi ellenséges dolgot ne-tselekedjenek. 25-dikben ez a' felelete érkezék a' Basának, hogy ő és az ő katonái az utolsó tsep vérig fogják a' várat óltalmazni; azért 3-dik Nov. tüzelni kezdették *Orſovát*.

Mi azt tettük vala ide, mely már Németül és Magyarúl-is ki-vagyon nyomtatva, hogy ki húzták nem tehetünk rólla.

Köz mondás: Hány az ember annyi a' termé-ſzet. Azért ritka madár a' nagy tárſaságokban az edgyet-értés. És még-is valaki meg-fordúl a' Poſonyi Pap-nevelõ Házban, nem gyõzi eleget tsudálni és magaſztalni azt a' ſzép edgyeſséget és atyafiſá-gos ſzeretetet, mely az ifjú Papok között uralkodik. Jele, hogy valamint a' tiſzta vallásra; ugy a' jámbor erköltsre 's kellõ társalkodásra-is az õ rende ſzerint oktatattatnak. Méltán reménylheti te hát az édes Haza; hogy ott jó Kereſztények, hív Páſztorok, és igaz Polgárok nevekednek ſzámára. Szembe-tünõ tanuságot adtak arról az idei 35 Nagy-ſzombati *Presbyteriumbéliek*, kik fel-ſzenteltetvén a' Papi hivatalra, minekelõtte el-oſzlottak vólna az Ur' ſzõllõje' mivelésére, egybe-gyültek, 's egymáſt hathatósan öſztönözték a' buzgó Iſteni-ſzolgálatra, és Hazájokhoz tartozó hivségre. Mivel pedig több ízben láthatták, hogy ſokan a' Lelki Páſztorok közzül idõvel vagy a' ſúlyos nyavalya, vagy más egyéb ſzerentsétlenség által olly inségre jutnak, hogy nem tsak máſokon nem ſegithetnek, de magokkal-is tehetetlenek: ezen jeles 's ſzeretettel telyes kötéſt tettek magok között: hogy azon naptól fogva ki-ki közüllök tartozzék leg-alább két három forintot öſzve-adni; hogy igy, ezen aprólék adományok idõtõtével egy töke-pénzt adván, mind azok, kik talám közzülök ſzükséget látnak, mind ügyefogyottabb Híveik könnyebbüléſt érezzenek. A' végre hármat

vá-

választottak magok közzül, kik a' pénzt folyváſt bé-ſzedjék, ugy hogy ha valaki talám meg-felejtkezne-is fogadásáról, törvényesen is kénſzerittethessék; azért a' kötés alá mindedgyikének felkelletett nevét jegyezni, és tulajdon petsétjét reá nyomni. Bóldog Tanitók! kik illyen tüzet gerjeſztettetek Tanitványitok' ſziveikben. Bóldog Tanitványok! kik olly kéſzen követtétek a' ſzent oktatáſokat. Bóldog Hivek! kik illyen kegyes Páſztorok alatt legeltek. —

Be jó vólna e' ſzép példát minden Proteſtáns Superintendentziáknak 's Eſpereſtségeknek követni! — Igy az Özvegyek 's árvák nem jutnának bóldogtalan ſorsra. — Miért nem lehetne minden Eſpereſtségnek egy illyen Kaſsája, a' Papok özvegyeinek 's árváiknak tápláláſokra, 's az öregeknek ſegéllésekre, tsak hogy fognok edgyütt ſziveſen a' dolgot? — — P. O. A' Debretzeni Eſpereſtségben vagynak 80 Református Papok, ha ezek közzül mindenik 5 r. forintot tenne eſztendönként e' Kassába, az 10 eſztendö alatt 4000 r. forintra menne, melynek Intereſséből már 4 özvegyeknek tiſztelséges élelmek lenne. Száz eſztendö alatt pedig menne 40-ezerre. — Ennek bövebb ki-terjeſztését bízom a' nemes ſzivü Hazaſijakra. — — Arra, hogy a' Vallás betsületben légyen, ſzükség hogy a' Papoknak tiſztelséges élelmek 's betsületek légyen; mert ſok ember tsak a' külsökre néz, 's abból itél a' Vallásra-is. — — Hollándiában a' faluſi Papnak fizetéſe 600 for., a' Városié 800., de ha kettönél több gyermeke van, mindenikre ád a' Köz-

Tár-

Társaság 50 forintot húſz eſztendös korokig, és igy ha egy faluſi Papnak nyóltz gyermeke van, a hatra 300 forintja jár. — Ha meg-hal, ki-jár a' fele özvegyének hólta napjáig. —

VIVat DVX LaVDon! CVIVs VIrtVtIbVs ALba
græCa rVIt, trIstIs ConCessIt sVCCVbVItqVe.

Éljen a' Nagy Vezér *Laudon!* 's hirének,
Tsengjen e' Világon harangja nevének,
Belgrád vára kinek hodolt erejének,
Éljen kiáltsuk ezt *JOSEFünk* hivének!

Irta *Ketskeméti Sigmond*,
Polgárdi Prédikátor.

Peſth 9. *Nov.* — „Gyáſzos ujsággal kedveskedünk az Urnak ezen Peſti Nevenvék-Pap Házunkból. Tegnap ugy mint 8 dik Novemb. temettük-el kedves társunkat *Hlaváts Agoſtont*, a' Kegyes Oskolák Szerzetéből lévöt, kinek-is utolsó tiſzteletünket meg-tévén, a' Kereſztjére ezen *Epitáphinmot* irattuk fölibe:

VnDIqVe CVM resonat trIpLeX VICtorIa; pVgnans
Auguſtine Hlaváts! tu quoque tripliciter
Victor obis: cedunt palmas caro, dæmon, et orbis,
Jam canere in coelis Jo Triumphe! potes.
Mors rapit ex Clero, mensa ex virtutibius annos,
Te Pietate gravem credidit eſſe ſenem.

Gyáſzos Lant.

Tehát mérges Halál! még-is agyarkodol?
Meg-töltvén Poſonyi Kis-Papok Halmait

Im-

Immár ide veted Peſtre nyilaidot,
'S ránk tzélatlan erezgeted?

Hlavátson akarád kezdeni mérgedet?
Kérdezd bár a' Magyar ájtatos Oskolát,
Avagy tiſzta ſzorú *Melpomenét*, ki vólt?
Kit gyáſz-padra terittett?

Sok jó társaiból Köny-patakot fakaſzt,
Zokognak *Szigethi*, 's *Károli* kisdedek
Kedves Meſterekért, moſt te kit hirtelen
Föld gyomrába rekeſztetöl.

Vallyon, még ſem elég áldozatunk? midön
Tavval ſzád bé-falá Kapuja, 's le-ſzedé
Mi ſzép *Gregoritsunk* élete gyöngyeit
Három Rokkonyival edgyütt.

Még mellyünkre potyog moſt-is a' könyveink,
Földben tett idején drága girájiért:
Kinek életiben élni gyümöltsivel
Kérésinkre ſem engedéd.

Hervaſztanni fagad gyenge virágokat?
Rothaſztad ezután már tsak az Iffjakat?
Meg-tartván egyedül redveſes aggokat?
Ki-vész emberi-nemzetünk,

Ennek ha keziben biztatik a' Világ,
Hadban, itthon is ez Iffjakat ha le-vág,
Igy hát Haſztalanúl nyilik a' zöldes ág?
Ha mindent arat, és kaſzál!

El tserélted eſzed, nem tsuda, 's réſzegen
Kupidónak hagyád Poſonyi vár alatt,

Azért

Azért véneket is ejteget emez-is
Sebben; meg lövi; de nem öl:

Világnak te pedig rendre tsak öldözöd
Leg-gyengébb fiait kerülhetetlenül,
Más világra vonod Sirba kegyetlenül,
Igy bánſz Rettenetes Halál!

Hát tsak *Stikſz* patakán egyſzer evedzenünk
Kell *Káron* ladikán? Nem könyörülhető
'S életből ki verő *Merkurius* kezét
Tsak meg kelletik érzenünk?

Hóltaknak ſeregét kell ſzaporittanunk
Utóbb, vagy hamarébb; nints ki fogás, avagy
Mentség; Betsületed', kintsedet, házadot,
Szóval mindened' itt hagyod.

Igy pengette Rósapataky G.

Tudóſitás.

Imhól ama Hazánk nevezetes Vers-ſzerzőjének minden eddig irt Verſei öſzve-ſzedetvén, és az egéſz gyüjtemény ezen formában nyomtató Sajtó alá adatván, ma indúl az elsö árkos a' *Kurirt* olvasó érdemes *Publikumnak* kezéhez, és ennekután na minden héten leg-alább egy árkos fog a' Kurir mellé ragaſztatni belölle; mig az egéſz Munkának vége nem léſzen.

Sz. S.